

RAZPRODAJA PODJETIJ, KI PRINAŠAJO DOBIČEK JE KATASTROFA ZA SLOVENIJO

Razlastninjenje državljanov

Drago Pavšelj

V zadnjem času je vroča tema politike in javnosti prodaja 15 podjetij, ki je v teku, zato sem se odločil, da predstavim pogled državljana, ki nasprotuje neodgovorni razprodaji. Na dnevnem redu izredne seje Odbora za finance v DZ je bila ponovno obravnavana pobuda za zaustavitev razprodaje. Največkrat uporabljena beseda zagovornikov razprodaje je bila verodostojnost, ki naj bi jo Slovenija izgubila, če ne izvedemo obljubljenе razprodaje. Kadar se odpravljам v trgovino, mi žena napiše na listek papirja seznam stvari, ki naj jih kupim. Prodaja teh podjetij se je začela približno tako. Švica, ki je kredibilna država, pa je naročila dve študiji in se nato odločila, da ne bo prodala 57% deleža v švicarskem Telekomu, ker bi prodaja predstavljala preveliko tveganje za državljane.

Drugi najpogosteje uporabljen razlog za prodajo naj bi bilo slabo korporativno upravljanje državnega premoženja, preveč je mreženja in okoriščanja različnih lobijev. Morda to za nekatera podjetja res velja, vendar izboljšajmo upravljanje, ne pa da razprodajamo premoženje. To zgleda približno tako, kot da bi lopov, prodajal vaše premoženje, da ne bo več v skušnjavi, da vam krade, izkupiček od prodaje pa bo spravil v svoj žep. Potencialni kupec nemški Telekom naj bi bil verodostojen, vendar je na slovaškem plačal kazen 70 mio € zaradi onemogočanja širokopasovnega dostopa do infrastrukture drugim ponudnikom, v Črni gori in Makedoniji pa je plačal kazen zaradi podkupovanja. Korporativno upravljanje je verjetno v Nemčiji odlično, ko pa postanejo lastniki v perifernih državah EU, jim gre predvsem za dobiček. Družbeno odgovorno upravljanje pomeni, da ni v prvi vrsti dobiček pač pa koristi državljanov in delovna mesta. Strategija upravljanja državnih podjetij mora imeti druge cilje kot jih zapoveduje neoliberalizem. Tudi če je dobiček majhen, se odgovornim upraviteljem države ne splača odpuščati zaposlenih na račun dobička, ker mora plačevati nadomestila za brezposelne, izgubi potrošnike in s tem oslabi domačo potrošnjo. Oportunitetni stroški so sigurno večji.

Telekom Slovenije je najbolj dobičkonosno podjetje, ki se prodaja, povprečna donosnost je bila v letih od 2011 do 2013 okrog 10% (!). V državno blagajno je vplačal 40 mio€ iz naslova dobička, 12 mio€ v pokojninsko in 6 mio€ v zdravstveno blagajno. Seveda bo novi lastnik povečal dobiček, zmanjšal bo število zaposlenih, dobiček bo šel ves v njegov žep, slovenski državljani od višje donosnosti ne bomo imeli nič. Odpuščeni delavci bodo postali breme proračuna.

Nerazumljiv mi je odnos državljanov do državne lastnine. V okviru certifikatske privatizacije po osamosvojitvi je bilo vsakemu državljanu Slovenije razdeljeno od 400 do 1700 € certifikatov iz naslova celotnega premoženja Slovenije. Samo v Telekomu ima vsak državljan približno 300€ premoženja. Velika večina ljudi je pripravljena braniti svojo lastnino z življenjem, do širše družbene lastnine nimajo nobenega odnosa. Mnogi celo podpisujejo peticijo za razprodajo brez razmisleka, da je tudi to njihovo premoženje, zgolj zaradi tega, ker jim tako naroči nekdo, ki pa bo imel od tega koristi. Telekom je že privatiziran, v lasti državljanov je 62% Telekoma in še 10% prek KAD-a in SOD-a, 27% je v lasti individualnih lastnikov, pravnih oseb, itd. V tej zgodbi gre prvenstveno za razlastnjenje državljanov. Telekom je storitveno podjetje in prodaja IT storitve (internet, televizija, mobilna stacionarna telefonija). Prebivalstvo in podjetja plačujejo za omenjene storitve. Dobiček in vsi davki ter prispevki iz plač napajajo proračun iz katerega se financira zdravstvo, šolstvo, kultura, pokojnine in ostalo javno dobro. Tako se nam del tega denarje vrne preko javnih storitev. S prodajo bo ta zaključen tok prekinjen in prebivalci bomo s plačilom storitev Telekomu neposredno financirali javne storitve državljanom Nemčije.

Še nekaj o interesih, zakaj tak interes gospodarstva za prodajo tako dobre družbe kot je Telekom? Nekateri gospodarstveniki v svoji viziji upravljanja podjetij izpostavljajo družbeno odgovornost do zaposlenih, ker vedo, da jim to prinaša dobiček. Vendar se v glavnem njihova družbena odgovornost konča pri osebni koristi. Nasprotno, do širše skupnosti postanejo družbeno neodgovorni, stalno zahtevajo nižanje davkov, prispevkov, ukinitve minimalne plače, uvedbo socialne kapice ipd. V obdobju nekaj let je bilo gospodarstvu podarjeno prek 1 milijarde € subvencij. To je denar, ki je šel iz žepa državljanov, odpovedali smo se delu plač, pokojnin, sociale. Vendar državljanji nismo postali solastniki podjetij. Na drugi strani je veliko ljudi, ki je ostalo brez vsega in prejemajo mizerno socialno podporo, vendar do njih država ni tako milostna, usede se jim na še tako borno premoženje. Kje je tukaj enakost pred zakonom, gospe in gospodje ustavni sodniki. Čas je, da se začnete ukvarjati s krivicami, ki so storjene stotisočim ljudem v Sloveniji ne pa z obrobnimi zadevami.

Zlato fiskalno pravilo je zapisano v Ustavo RS, začel se je postopek za sprejem izvedbenega zakona o zlatem pravilu. Zaradi razprodaje premoženja bo v proračunu še manj tekočih prilivov, dodatno zadolževanje bo z ustavo prepovedano in oblast bo s tem dobila možnost, da obide pogajanja med socialnimi partnerji, ki delajo sive lase nosilcem kapitala. Državljanji zbudite se, v vrsti razlastitev kot je bila denacionalizacija, pidovska kraja certifikatov, itd., je sedaj na vrsti razprodaja in kraja še zadnjih ostankov premoženja, po kateri bomo državljanji obsojeni na hlapčevsko delo za lastnike kapitala za vedno nižje mezde in vedno manj socialnih pravic.

Drago Pavšelj.